

Konkurso sąlygų priedas Nr.9.

Aiškinamasis raštas

Rašytinio, muzikinio, vizualaus ir visomis kitomis išraiškomis besireiškiančio meno svarba visuomenei neįkainojama, nors dažnu atveju jos negalime pamatuoti, išreikšti skaičiais ar kitais matavimo vienetais. Taip pat neabejotinai svarbi meno žmonių įtaka visuomenės raidai. Kaip kad 35-erių Lietuvos meno ir mokslo pasaulio žmonių susibūrimas į Sajūdžio iniciatyvinę grupę 1988 m. birželio 3 dieną. Šios iniciatyvinės grupės veikla padėjo pradžią tolimesnei Sajūdžio veiklai ir reikšmingai prisidėjo siekiant Lietuvos nepriklausomybės. Dar iki oficialaus Sajūdžio iniciatyvinės grupės įkūrimo, maždaug nuo balandžio mėnesio Sajūdžio iniciatyvinės grupės posėdžiai slaptai buvo rengiami Rašytojų, Dailininkų, Kinematografininkų sajungose, Mokslų akademijoje ar kurio nors iniciatyvinės grupės nario bute. Be šio intelektualų vedino visuomeninio judėjimo, pritraukusio plačias tautiečių gretas, vargu ar tuomet būtų įmanomas mūsų šalies išsivadavimas iš totalitarinio agresoriaus gniaužtų.

Vienas tų iniciatyvių ir drąsių žmonių buvo rašytojas, akademikas Justinas Marcinkevičius. Lietuvos okupacijos metais rašytojas savo kūryba žadino meilę ir pasididžiavimą savo tauta, jos istorija, o Nepriklausomybės priešaušryje telkė tautą ir kvietė kovai už laisvę. Jo indėlis į kultūrinės laisvės formavimą itin reikšmingas, kaip ir neabejotinai reikšmingas jo kūrybinis palikimas.

Rašytojų sajunga inicijuoja konkursą tikėdamasi profesionalaus, šiuolaikiško, originalaus rezultato, jamžinančio įvairiapusę Justino Marcinkevičiaus asmenybę: Lietuvos poeto, dramaturgo, vertėjo, akademiko, visuomenės veikėjo. Architektūrinis/skulptūrinis objektas turėtų būti sukurtas iš tvarių medžiagų ir darniai įkomponuotas aplinkoje. Galima skirtingų medžiagų dermė, taip pat architektūrinės/skulptūrinės vizualiosios išraiškos sintezė su interaktyviais medijų sprendiniais ir kiti inovatyvūs siūlymai.

JUSTINAS MARCINKAUSKAS

BIOGRAFIJA

Justinas Marcinkevičius – Lietuvos poetas, dramaturgas, vertėjas, akademikas, visuomenės veikėjas. Gimė 1930 m. kovo 10 d. Važatkiemyje, Prienų valsčiuje. Tėvai – Motiejus Marcinkevičius ir Ieva Kvainauskaitė.

Justino Marcinkevičiaus lankė Alksniakiemio pradžios mokyklą, 1942–1949 m. mokėsi Prienų „Žiburio“ gimnazijoje. 1949–1954 m. Vilniaus universiteto Istorijos ir filologijos fakultete studijavo lietuvių kalbos ir literatūros specialybę.

Dirbo žurnalo „Genys“ atsakinguoju sekretoriumi, vėliau – žurnalo „Pergalė“ atsakinguoju sekretoriumi. Vienus metus buvo LSSR rašytojų sajungos valdybos sekretorius, o 1960–1965 m. pirmininko pavaduotojas. Nuo 1965 m. rašytojas profesionalas.

Daugelio komisijų, komitetų, tarybų, organizacijų narys. Sajūdžio iniciatyvinės grupės narys.
Nuo 1990 m. Lietuvos mokslų akademijos tikrasis narys.
Mirė 2011 m. vasario 16 d. Vilniuje. Palaidotas Antakalnio kapinėse.

Įvertinimas.

- 2010 m. Jono Aisčio literatūrinė premija
- 2010 m. Lenkijos autorių teisių gynimo asociacijos ZAIKS apdovanojimas
- 2009 m. Vaižganto literatūrinė premija
- 2009 m. Vilniaus mero premija
- 2008 m. LR Prezidento medalis Lietuvos Persitvarkymo sajūdžio Iniciatyvinės grupės nariui
- 2008 m. Nacionalinė pažangos premija
- 2005 m. Baltijos Asamblėjos literatūros premija
- 2005 m. Pasaulinės intelektinės nuosavybės organizacijos apdovanojimas
- 2004 m. Estijos Respublikos Baltosios žvaigždės 2-jo laipsnio ordinis
- 2003 m. Vytauto Didžiojo ordino Didysis kryžius
- 2002 m. lapkričio 20 d. Vilniaus miesto garbės pilietis
- 2002 m. gegužės 16 d. Prienų garbės pilietis
- 2001 m. Nacionalinė kultūros ir meno premija
- 2000 m. Lietuvos nepriklausomybės medalis
- 2000 m. Literatūrinė „Varpu“ premija
- 1998 m. Norvegijos Karališkasis Garbės ordinis „Commander“
- 1998 m. Johano Gotfrydo Herderio premija
- 1997 m. Lenkijos rašytojų PEN klubo premija už A.Mickevičiaus kūrybos vertimus
- 1997 m. DLK Gedimino 1 laipsnio ordinis
- 1994 m. Santarvės premija
- 1993 m. DLK Gedimino 3 laipsnio ordinis
- 1985 m. Suomijos Didžiojo Sidabro medalis už „Kalevalos vertimą“
- 1978 m. LSSR liaudies poetas
- 1975 m. LTSR nusipelnės meno veikėjas
- 1969 m. LSSR valstybinė premija, už dramą-poemą „Mindaugas“
- 1965 m. „Poezijos pavasario“ laureatas
- 1957 m. LSSR valstybinė premija, už poemą „Dvidešimtas pavasaris“

Kūryba.

Justinas Marcinkevičius dar sovietmečiu buvo suvokiamas kaip „tautos poetas“. Savitai tēsdamas lietuvių neoromantinės lyrikos tradiciją, savo kūryba jis gaivino ir gynė lietuvių tautos kultūrinę savimonę, sugrąžino į lietuvių literatūrą humanistinę žmogaus idėją, teigė estetinius literatūros vertės kriterijus. Anot kai kurių literatūrologų, literatūrinės stilistikos požiūriu visa jo poezija

tarsi skyla į dvi šakas: pirmoji iš jų artimesnė romantinei tradicijai, antroji – modernumui ar net avangardui.

Just. Marcinkevičius kūrė daugiausia sudėtingomis sovietinio totalitarizmo sąlygomis, – ši aplinkybė lémė, kad poeto kūrybos brandžiojo laikotarpio kūriniams itin būdingi metaforiškas kalbėjimas, užuominos ir nutylėjimai.

Pagrindinės Just. Marcinkevičiaus kūrybos temos buvo Lietuva, jos istorija, dabartis, gamta ir kultūra, žmogus Tėvynėje ir pasaulyje, žmogaus egzistencinė problematika: laimė, kančia, ištikimybė, pareiga, dora.

Just. Marcinkevičius į Lietuvos dramaturgijos ir teatro istoriją įėjo savo trilogija: „Mindaugas“, „Katedra“, „Mažvydas“, kurioje skausmingai apmąstomas Lietuvos valstybės susidarymo ir suvienijimo etapas, architekto kūrėjo ir tarnavimo bažnyčiai santykis bei gimtosios kalbos tautoje išsaugojimo būtinybė. Ši trilogija sovietmečiu stiprino tautiškumą, žadino domėjimąsi kalba ir istorija.

Just. Marcinkevičiaus poezijos branduolys – lietuvių tautos savasties, jos istorinio kelio bei likimo apmąstymas. Svarbiausias lietuvių tautinės tapatybės šaltinis poetui buvo kaimo agrarinė kultūra. Todėl jo eiléraščiuose ir poemose kasdieniai žemdirbių darbai, buitis ir daiktai vaizduojami kaip šventas ritualas, pakylėjami į sakralumo ir mito plotmę. Just. Marcinkevičiaus kūriniuose daug Lietuvos kaimo gamtos – laukų, pievų, upių, ežerų – jausmo. Viena esminių poeto kūrybos atramų buvo ir lietuvių tautosaka, ypač liaudies dainos, iš kurių jis perėmė ne tik daugelį poetinių įvaizdžių, bet ir melodingą intonaciją, deminutyvinių formų vartoseną. Iš gamtinių ir mitinių tautosakinių įvaizdžių yra susiklosčiusi kone visa Just. Marcinkevičiaus poetinė metaforika.

Poeto kūryba atskiomis knygomis išleista vokiečių, rusų, anglų, bulgarų, vengrų, norvegų, latvių, estų, rumunų, serbų, slovakų, arménų, čekų, uzbekų, gruzinų, moldavų, kirgizų, ukrainiečių ir kitomis kalbomis. Pagal eiléraščių tekstus sukurta apie 200 dainų. 1974 m. parašytas eiléraštis „Laisvė“ paskatino grupę „Antikvaras“ sukurti dainą, kuri tapo savotišku 1991 m. sausio 13-osios himnu.

Apie Just. Marcinkevičių sukurti dokumentiniai filmai „Dienoraštis be datų“ (1980 m.), „Lopšinė motinai“ (1983 m.), „Prie rugių ir prie ugnies“ (2010).

Bibliografija

- Prašau žodžio: eiléraščiai. – Vilnius: Valstybinė grožinės literatūros leidykla, 1955. – 108 p.
- Daina prie laužo: eiléraščiai vaikams / iliustr. Sigutė Valiuvienė. – Vilnius: Valstybinė grožinės literatūros leidykla, 1955. – 25 p.: iliustr.
- Dvidešimtas pavasaris: poema / medžio raižiniai Albinos Makūnaitės. – Vilnius: Valstybinė grožinės literatūros leidykla, 1956. – 267 p.
- Grybų karas: poema ir eiléraščiai / iliustr. Telesforas Kulakauskas. – Vilnius: Valstybinė grožinės literatūros leidykla, 1958. – 28 p.: iliustr.
- Kraujas ir pelenai: herojinė poema / raižiniai ir iliustracijos Stasio Krasausko. – Vilnius: Valstybinė grožinės literatūros leidykla, 1960. – 144 p.: iliustr.

- Publicistinė poema / medžio raižiniai ir apipavidalinimas Adasos Skliutauskaitės. – Vilnius: Valstybinė grožinės literatūros leidykla, 1961. – 69 p.: iliustr.
- Pušis, kuri juokėsi: apysaka. – Vilnius: Valstybinė grožinės literatūros leidykla, 1961. – 178 p.
- Duoną raikančios rankos: eilėraščiai / dail. Vytautas Kalinauskas. – Vilnius: Valstybinė grožinės literatūros leidykla, 1963. – 110 p.: iliustr.
- Donelaitis: poema / dail. Vytautas Valius. – Vilnius: Valstybinė grožinės literatūros leidykla, 1964. – 53 p.: iliustr.
- Baladė apie Ievą / lino raižiniai Albinos Makūnaitės. – Vilnius: Vaga, 1965. – 28 p.: iliustr.
- Siena: miesto poema. – Vilnius: Vaga, 1965. – 149 p.
- Mediniai tiltai: eilėraščiai / iliustr. Vladislovas Žilius. – Vilnius: Vaga, 1966. – 138 p.: iliustr.
- Mindaugas: dviejų dalių drama-poema / dail. Vytautas Valius. – Vilnius: Vaga, 1968. – 117 p.: iliustr.
- Liepsnojantis krūmas: eilėraščiai / dail. Rimtautas Gibavičius. – Vilnius: Vaga, 1968. – 90 p.: iliustr.
- Greitoji pagalba: poema vaikams / iliustr. Lelija Bičiūnaitė. – Vilnius: Vaga, 1968. – 21 p.: iliustr.
- U-ti-ti-ti, šalta: eilėraščiai vaikams / iliustr. Laima Barisaitė. – Vilnius: Vaga, 1969. – 38 p.: iliustr.
- Sena abėcėlė: eilėraščiai / dail. Lili Paškauskaitė. – Vilnius: Vaga, 1969. – 347 p.: iliustr.
- Grybų karas: poemos vaikams / iliustr. Telesforas Kulakauskas. – 2-asis leidimas. – Vilnius: Vaga, 1970. – 28 p.: iliustr.
- Mindaugas: dviejų dalių drama-poema / dail. Vytautas Valius. – 2-asis leidimas. – Vilnius: Vaga, 1970 – 117 p.: iliustr.
- Dvidešimtas pavasaris: poema. – Vilnius: Vaga, 1970. – 238 p.
- Katedra: 10-ties giesmių drama. – Vilnius: Vaga, 1971.
- Pušis, kuri juokėsi: apysaka. – Kaunas: Šviesa, 1971. – 109 p.
- Poemos / Justinas Marcinkevičius, dail. Lili-Janina Paškauskaitė. – Vilnius: Vaga, 1972. – 2 t.: iliustr.
- Šešios poemos / dail. Stasys Krasauskas. – Vilnius: Vaga, 1973. – 123 p.: iliustr.
- Eilėraščiai. Mažosios poemos. – Vilnius, 1975. – 402 p.
- Raštai / Justinas Marcinkevičius. – Vilnius: Vaga, 1975–1978. – 4 t.
- Dvidešimtas pavasaris: poema. Pušis, kuri juokėsi: apysaka. – Vilnius: Vaga, 1976. – 331 p.
- Čičinskas: dramatizuota 3-jų d. poema su prologu ir epilogu. – Vilnius: Vaga, 1976. – 131 p.
- Poemos / Justinas Marcinkevičius. – Vilnius: Vaga, 1977. – 335 p.
- Mažvydas: trijų dalių giesmė / dail. Vytautas Valius. – Vilnius: Vaga, 1977. – 149 p.: iliustr.
- Greitoji pagalba: poema vaikams / iliustr. Lelija Bičiūnaitė. – 2-asis leidimas. – Vilnius: Vaga, 1977. – 21 p.: iliustr.
- Kraujas ir pelenai. Siena. Publicistinė poema. Heroica, arba Prometėjo pasmerkimas: poemos. – Vilnius: Vaga, 1977. – 333 p.

- Gyvenimo švelnus prisiglaudimas: lyrika / iliustr. Gražina Didelytė. – Vilnius: Vaga, 1978. – 127 p.: iliustr.
- Mindaugas. Mažvydas. Katedra: draminė trilogija. – Vilnius: Vaga, 1978. – 359 p.
- Pažinimo medis: poema. – Vilnius: Vaga, 1979. – 77 p.: iliustr.
- Skrendančios pušys: eilėraščiai, 1962–1977. – Vilnius: Vaga, 1979. – 181 p.
- Būk ir palaimink: lyrika / dail. Alfonsas Žvilius. – Vilnius: Vaga, 1980. – 118 p.: iliustr.
- Dienoraštis be datų. – Vilnius: Vaga, 1981. – 215 p.
- Laukinė kriausė: poemėlės ir eilėraščiai / iliustr. Lelija Bičiūnaitė. – 2-asis leidimas. – Vilnius: Vaga, 1982. – 102 p.: iliustr.
- Raštai, I–V t. – Vilnius: Vaga, 1982–1983.
- Vienintelė žemė: eilėraščiai / dail. Gražina Didelytė. – Vilnius: Vaga, 1984. – 117 p.: iliustr.
- Už gyvus ir mirusius: lyrika / dail. Alfonsas Žvilius. – Vilnius: Vaga, 1988. – 108 p.: iliustr. – ISBN 5-415-00325-8
- Mindaugas. Mažvydas. Katedra: draminė trilogija / iliustr. Vilija Giedraitienė. – Kaunas: Šviesa, 1988. – 303 p.: portr. – ISBN 5-430-00159-7
- Grybų karas: poemėlė / iliustr. Rasa Dočkutė. – 3-asis leidimas. – Vilnius: Vytaurys, 1988. – 38 p.: iliustr. – ISBN 5-7900-0351-6
- Prie rugių ir prie ugnies: eilėraščiai. – Vilnius: Lituanus, 1992. – 510 p.: portr. – ISBN 5-89957-013-X
- Lopšinė gimtinei ir motinai: eilėraščiai. – Vilnius: Vaga, 1992. – 99 p.: iliustr.
- Eilėraščiai iš dienoraščio: poezija. – Kaunas: Spindulys, 1993. – 180 p. – ISBN 9986-408-09-1
- Tekančios upės vienybė: eseistika. – Kaunas: Santara, 1994. – 366 p. – ISBN 9986-408-43-1
- Tekančios upės vienybė: eseistika. – 2-asis leidimas. – Kaunas: Spindulys, 1995. – 366 p. – ISBN 9986-408-43-1
- Grybų karas: poema vaikams / dail. Vilius Jurkūnas. – Vilnius: Džiugas, 1995. – 24 p.: iliustr. – ISBN 9986-29-002-3
- Mažvydas: trijų dalį giesmę / dail. Saulius Chlebinskas. – Vilnius: Scena, 1996. – 148 p.: iliustr. – ISBN 9986-412-09-9
- Daukantas: dviejų dalij draminė apysaka / dail. Saulius Chlebinskas. – Kaunas: Santara, 1997. – 88 p.: iliustr. – ISBN 9986-868-00-9
- Utititi, šalta: eilėraščiai / iliustr. Laima Barisaitė. – 2-asis leidimas. – Vilnius: Vytaurys, 1998. – 38 p.: iliustr. – ISBN 5-7900-0798-X
- Žingsnis: eilėraščiai. – Kaunas: Santara, 1998. – 151 p. – ISBN 9986-868-03-3
- Dienoraštis be datų. – 2-asis leidimas. – Vilnius: Vytaurys, 1999. – 221 p. – ISBN 5-7900-0938-7
- Carmina minora: poema. – Vilnius: Tyto alba, 2000. – 168 p. – ISBN 9986-16-158-4
- Poezija / Justinas Marcinkevičius, dail. Aistė Jurga Krasauskaitė. – Vilnius: Vaga, 2000. – 2 kn.: iliustr. – ISBN 5-415-01470-5
- Devyni broliai: baladžių poema / nuotraukos Algimanto Kezio, gaidos Giedriaus Kuprevičiaus. – Kaunas: Santara, 2000. – 49 p.: iliustr. – ISBN 9986-868-26-2

- Pažinimo medis: poema. – 2-asis leidimas / dail. Aistė Jurga Krasauskaitė. – Vilnius: Vaga, 2001. – 108 p.: iliustr. – ISBN 5-415-01561-2
- Mindaugas. Mažvydas: tekstas ir komentarai / Rita Stadalnykaitė. – Vilnius: Naujoji Rosma, 2001. – 226 p. – ISBN 9955-06-020-4
- Dienos drobulė: eiléraščiai. – Vilnius: Lietuvos rašytojų sąjungos leidykla, 2002. – 98 p. – ISBN 9986-39-247-0
- Grybų karas: poema / dail. Gintaras Jocius. – Vilnius: Alma littera, 2002. – 24 p.: iliustr. – ISBN 9955-08-224-0
- Voro vestuvės: poema / dail. Rūta Baltakienė. – Vilnius: Vaga, 2002. – 24 p.: iliustr. – ISBN 5-415-01349-0
- Prometėjas. Ikaras: dramos / parengė Živilė Bandorienė. – Kaunas: Šviesa, 2005. – 93 p.: iliustr. – ISBN 5-430-04054-1
- Amžino rūpesčio pieva: eiléraščių rinktinė (1962–2004). – Vilnius: Versus aureus, 2005. – 357 p.: iliustr. – ISBN 9955-601-48-5
- Trilogija ir epilogas. – Vilnius: Lietuvos rašytojų sąjungos leidykla, 2005. – 482 p.: iliustr. – ISBN 9986-39-374-4
- Poemos. – Vilnius: Lietuvos rašytojų sąjungos leidykla, 2007. – 423 p.: portr. – ISBN 978-9986-39-490-7
- Poezija (1962–2004) / Justinas Marcinkevičius. – Vilnius: Žaltvykslė, 2007. – 134 p. – ISBN 978-9986-06-240-0
- Eiléraščiai. – Vilnius: Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka, 2008. – 19 p. – ISBN 978-9955-541-82-0
- Naktį užkluptas žaibo: nauji eiléraščiai. – Vilnius: Lietuvos rašytojų sąjungos leidykla, 2008. – 126 p. – ISBN 978-9986-39-532-4
- Mano knygelės: eiléraščiai / dail. Edita Dulskaitė-Prelgauskienė. – Kaunas: Šviesa, 2008. – 8 p.: iliustr. – ISBN 978-5-430-04896-9
- Justinas Marcinkevičius: eiléraščiai. – Kaunas: Naujasis lankas: Kauno meno kūrėjų asociacija, 2008. – 61 p. – ISBN 978-9955-03-504-6
- Pažadėtoji žemė: užrašai, pokalbiai, straipsniai, kalbos, 1988–2008. – Vilnius: Lietuvos rašytojų sąjungos leidykla, 2008. – 518 p. – ISBN 978-9986-39-572-0
- Greitoji pagalba: poema / iliustr. Inga Marčiukaitytė-Ereminienė. – Vilnius: Alma littera, 2009. – 22 p.: iliustr. – ISBN 978-9955-38-456-4
- Voro vestuvės: poema / iliustr. Gintaras Jocius. – Vilnius: Alma littera, 2009. – 22 p.: iliustr. – ISBN 978-9955-38-391-8
- Vėlyvo vėjo vėliavos: eiléraščių rinktinė. – Vilnius: Alma littera, 2009. – 206 p.: portr. – ISBN 978-9955-38-392-5
- Utititi, šalta: eiléraščiai vaikams / iliustr. Laima Barisaitė. – Vilnius: Alma littera, 2011. – 43 p.: iliustr. – ISBN 978-609-01-0155-1
- Papasakoti gyvenimą: rinktiniai eiléraščiai / sud. Viktorija Daujotytė. – Vilnius: Tyto alba, 2012. – 182 p.: portr. – ISBN 978-9986-16-875-1

- Ranka parašyta: trumpi eilėraščiai / parengė Valentinas Sventickas. – Vilnius: LRS leidykla, 2012. – 190 p.: portr. – ISBN 978-9986-39-704-5
- Laukinė kriausė: poemėlės ir eilėraščiai / iliustr. Lelija Bičiūnaitė. – 3-asis leidimas. – Vilnius: Alma littera, 2013. – 103 p.: iliustr. – ISBN 978-609-01-0378-4
- Iš natūros / parengė Valentinas Sventickas. – Vilnius: LRS leidykla, 2013. – 119 p.: iliustr. – ISBN 978-9986-39-780-9
- Devyni broliai: baladžių poema / iliustr. Vytautas Valius, natos Giedrius Kuprevičius. – 3-asis leidimas. – Vilnius: Santara, 2015. – p. 64. – ISBN 978-9986-868-55-2
- Viešpatie, nejaugi neprašvis? / sudarė Arnas Ališauskas. – Vilnius: Versus Aureus, 2016. – 384 p. – ISBN 978-9955-34-622-7
- Voro vestuvės ir Grybų karas. – Vilnius: Alma littera, 2018. – 48 p.: iliustr. – ISBN 978-6090-13-178-7
- Amžiaus pabaiga. – Vilnius: Lietuvos rašytojų sąjungos leidykla, 2018. – 552 p. – ISBN 978-9986-39-997-1

Literatūra.

- Poezija, asmenybė, laikas: Justino Marcinkevičiaus kūryba / Ričardas Pakalniškis. – Vilnius: Vaga, 1969. – 331 p.
- Justino Marcinkevičiaus draminė trilogija / Jonas Lankutis. – Vilnius: Vaga, 1977. – 202 p.: iliustr.
- Justino Marcinkevičiaus kūryba: medžiaga lektoriui / Jonas Lankutis. – Vilnius: Žinija, 1980. – 23 p.
- Justinas Marcinkevičius / Ričardas Pakalniškis. – Kaunas: Šviesa, 1984. – 188 p.: iliustr.
- Ateistinė mintis Justino Marcinkevičiaus kūryboje: medžiaga lektoriui / Boleslovas Juškevičius. – Vilnius: Žinija, 1984. – 18 p.
- Monografiniai etiudai: Juozo Grušo ir Justino Marcinkevičiaus kūrybos bruožai / Jonas Lankutis. – Vilnius: Vaga, 1987. – 428 p.
- Mano Marcinkevičius: fotoalbumas / Ona Pajedaitė. – Vilnius: Regnum fondas, 2001. – 189 p.: iliustr. – ISBN 9986-494-56-7
- Justinas Marcinkevičius: kūrybos studijos ir interpretacijos / Jurga Katkuvienė. – Vilnius: Baltos lankos, 2001. – 255 p. – ISBN 9955-429-33-X
- Raštai ir paraštės: apie Justino Marcinkevičiaus kūrybą / Viktorija Daujotytė. – Vilnius: LRS leidykla, 2003. – 278 p.: iliustr. – ISBN 9986-39-302-7
- Justinas Marcinkevičius: fotoparodos katalogas / Ona Pajedaitė. – Vilnius: Petro ofsetas, 2010. – 39 p.: iliustr. – ISBN 978-609-420-055-7
- Apie Justiną Marcinkevičių: literatūros kritika / Valentinas Sventickas. – Vilnius: LRS leidykla, 2011. – 246 p.: iliustr. – ISBN 978-9986-39-681-9
- Dienoraščiai ir datos / Valentinas Sventickas. – Vilnius: LRS leidykla, 2011. – 470 p.: iliustr. – ISBN 978-9986-39-686-4

- Justino Marcinkevičiaus pamokos / Stepas Eitminavičius. – Vilnius, 2012. – 115 p.: iliustr. – ISBN 978-9986-03-660-9
- Justino Marcinkevičiaus žemė: žmogaus šiapus / Viktorija Daujotytė. – Vilnius: Alma littera, 2012. – 325 p.: iliustr. – ISBN 978-609-01-0271-8
- Pėdos atminty...: scenarijai skirti lietuvių literatūros klasikams: Kristijonui Donelaičiui, Maironiui, Vincui Mykolaičiui-Putinui, Salomėjai Nėriai ir Justinui Marcinkevičiui / Dalia Ramanauskaitė-Antanaitienė. – Šiauliai: Lucilijus, 2013. – 85 p. – ISBN 978-9955